

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Cepljenje trt.

Članek v zadnjih „Dol. Nov.“ o bizeljskih vinogradih me je napotil, da nekoliko spregovorim o zelenem cepljenju ameriških trt z našimi domačimi.

Dne 31. maja zamogel sem si ogledati nove vinograde na bizeljskim ter poučiti se v cepljenju zelenih trt, katero opravilo se je bilo pričelo ravno zadnji teden maja.

Oglasil sem se pri svojem tovarišu gosp. nadučitelju Skubecu, kateri me je preprijazno sprejel in mi pokazal na šolskem vrtu natanko tri načine cepljenja zelenih trt, namreč kopulacijo po Goetejevem načinu, katera se mi je najbolj dopala; potem tako zvano kmečko cepljenje in cepljenje za kožo. Rekel je, da so vsi trije načini dobri; če je le dovolj spretna roka, ki jih izvršuje.

Kar sem videl na šolskem vrtu, sem videl potem še v vinogradu gospoda Janežiča, slove-

čega sadjerejca. Gosp. Janežič je razkazoval drage volje meni in še šestero drugim, ki so prišli ravno ta dan iz Kostanjevice in od Sv. Križa ogledat si nove vinograde, svoj vinograd, ki meri dva orala ter so v njem videti 4 leta, 3 leta in 2 leti stari nasadi. Trte so deloma cepljene v zemlji z zamaški, deloma pa zelene in potem pogrubane ali pa že zelene cepljene odrezane in potem posajene enako, kakor se sadijo reznice.

Trte so bile tako obložene z grozdíči, da sem se kar čudil. Gosp. Janežič me je zagotovil, da na zeleno cepljene trte in potem pogrubane že prihodnje leto rodijo. Do letos so zeleno cepljene povezovali z bombažem, kakoršni se rabi za nogovice plesti; letos pa so pričeli za povezovanje rabiti tudi gumilastiko, ki se dá za ta posel prav dobro in s pridom vporabiti; pa tudi ni predraga. Iz jednega dekagrama elastike, ki stane 20 kr., se dobi 74 vezil. Dobi se pa pri „Juliju Leibkind-u, Stiftgasse Nr. 3, VII. Bez. na Dunaji“.

Prišedši domu, sem precej pričel na šolskem vrtu trte požlahtnovati. Ali, ker nisem ve-

PODLISTEK.

Skušnja.

Posl. P. T.

Bilo je o petih zvečer nekega prav dolgočasnega zimskega dne meseca svečana. Nastala je bila že taka tema, da trudne, mlade delalke v neki hamburški prodajalnici niso skoraj več videle šivati. Vedno bližje k oknu so se pomikale, da bi si vkoristile še poslednje žarke zahajajočega solnca. Pa tudi delalnica ni bila, kar si bodi; tesen prostor, malo zračen, komaj z naj potrebnjšim preskrbljen, vrh tega pa prenapolnjen z bledimi lici revnih, slabo plačanih šivilj.

„Moj Bog!“ vzdihne ena teh deklic, „ta grški vzorec posneti je pa vendar kaj težko. In tako me boli glava! Jaz le ne vem, zakaj dá gospa Leonora zopet popravljati to krilo, ko ga je komaj enkrat na sebi imela. Kako čudne so bogatinke! Vsejim na misel pride.“

„Daj mi sem svoje delo!“ odgovori sosed, jaz ga bom dokončala. Ti pa pojdi domu in spravi se v posteljo, ako ne, utegneš mi zares še zboleti.“

„Saj imaš ti sè svojim še dovolj opraviti“, reče bolno dekle.

„Tvoje in svoje bom izvršila; samo eno ali k večjemu dve uri čez navado bom delala, pa bo vse storjeno.“

Bolna šivilja se brani še nekaj časa, saj je iz lastne skušnje vedela, kako težavno je delati še eno ali celo dve uri, kadar je človek že ves truden in ga že boli glava in hrbet in oči in prstje in vse. A čutila se je čezdalje slabšo, zato sprejme slednjič ponudbo svoje prijateljice ter pravi: „Zares si mi dobra, Cecilija, in jaz pojdem tudi rada domu.“

Cecilija prijazno pozdravi odhajajočo in potem začne sè svojo spretno roko vpletati umetni pisani nakit na svilen krilo Leonorino.

Kmalopri roko pobesi in globoko izdihne. Britka skrb jo je težila. Za borno sobico, v kateri

del, da se ostanek mladike nad za požlahtnenje vzetim očesom v malo dnéh posuši in potem tik očesa odpade, sem mislil, da se mi cepljenje ni posrečilo ter sem ga porezal. Ker sem ga pa pustil, odganja tako lepo, da je veselje. Ko je cepljena mladika poglala in pokazala listje, se navadno 14 dni po cepljenji odveže, da se vez ne zareže v vedno debelečo se mladiko.

Gospod Gustav Del-Cot iz Brežic, ki je bil, da-si izobražen mož, silno neveren Tomaž gledé na trtno uš, tajil jo je, kakor nekateri pekel, pa pomagalo mu ni seveda nič, je bil ravno tako neveren, da bi se dali kmalu napraviti novi vinogradi. Ali kakor ga je poprej mala uš do dobrega prepričala, da res živi, tako so ga Bizeljčani prepričali, da se dajo napraviti novi vinogradi v kratkem času. Letos je poklical iz Bizeljskega spretné ljudi v svoj vinograd v Avguštinah, v tukajšnji občini, kateri so mu v malo dnéh nekaj tisoč trt požlahtnili. Ravno te dni sem to cepljenje pregledoval ter sem se prepričal, da jih je le malo, ki se niso prijele.

V tukajšnjem šolskem vrtu smo začetkom aprila, in kar se ni ta čas prijelo, začetkom maja cepili ameriške trte v zemlji s klešči in koruznimi stročki, ker zamaški so bili predragi.

Prav dobro se je sponeslo cepljenje v maju. Nekateré trte so že po poldrugi meter visoke mladike odgnale. Ker je moj današnji dopis že malo predolg, Vam bom drugikrat sporočal o naših poskuševalnih vinogradih. *)

*) V Trškeji gori sem gledal trte cepljene s koruznimi stročki: večinoma so se slabo ponesle. Brez dvoma je vzrok v tem, ker so ti stročki jeli gniti, vsled česar se je cepič omajal in ne prijel. Urednik.

prebiva, že dolgo časa ni nič plačala. Zdaj jo gospodinja tirja. Že ji je pretila, da jo hoče izgnati.

„Ne morem plačati“, šepeče ubogo dekle samo pri sebi. „Joj, kako je to strašno, ako bom morala po ulicah klatiti se, brez stanovanja, in zdaj v tej zimi! — Kaj pa je to?“ pretrga svoje žalostne misli, ko obrne krilo in žep otiplje. „To je gotovo pozabila gospa Leonora“. Cecilija potegne iz žepa lep mrežast robec. Pa še nekaj je bilo zraven — bankovec.

V sobi se je bilo že do dobrega stemnilo. Cecilija pogleda okoli sebe, in ko vidi, da je nobena šivilja ne opazuje, potisne bankovec v svoj žep. To se je v trenutku zgodilo. Lica so ji zagorela. Naglo in glasno ji tolče srce. „Deset dolarjev! to mi je srečo doneslo“, mrmra Cecilija sama pri sebi; in potem si zopet pravi, kakor da bi hotela pomiriti svojo nepokojno vest: „Gospa Leonora pač ne bo pogrešala tega denarja, saj ga ima v vsej obilnosti. A meni, meni pa vsega primanjkuje, nimam doma, nimam strehe,

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Kakor pri nas v Novem Mestu in Ljubljani, tako so tudi drugod po Avstriji v mnogih krajih obhajali slovesno **pet in dvajset letnico slavne bitke pri Kustoci** na Laškem. V Ljubljani bodo postavili spomenik v tej bitki palim vojakom, ki bode stal 4000 gld.

Državni zbor se peča le bolj z gospodarskimi rečmi, ker nima prave odločne večine, ki bi hotela kaj ukreniti tudi o narodnih in verskih rečeh. Kaže se, da se vendar Poljaki še niso popolnoma zvezali z liberalnimi Nemci — čutijo še vendar baje, da so Slovani. Brez dvoma bi se zvezali z nami, poštenimi konservativnimi Nemci, Mladočehi, ako bi ti zadnji ne bili nekako čudni. Zadnji čas se vendar kaže, da bodo polagoma prišli na pot, po katerej so hodili Staročehi, kajti očitno so spoznali, da se nikakor ne vjemajo s poslancem V a š a t i m, ki je v nekem govoru „noril“ za Rusijo. Želeti bi pač bilo, da dobi državni zbor zopet večino, kakoršna je bila v prejšnjem.

Z našimi slovenskimi poslanci smemo biti pač zadovoljni: vsako priliko porabijo, da bi koristili svojim volilcem. Gosp. Pfajfer n. pr. je zopet pokazal, kako mu bije srce za naše ubogo kmetsko ljudstvo. — Ker bodo l. 1896 pregledali gruntni kataster, ker je ta odvisen od tega, da se postavi povsod prava cena zemskim pridelkom, in ker doslej v tej reči ni nobenega pravila, ko je vendar znano, da je čisti dobiček iz gruntov vedno manjši, pa je potreba, da se razpiše posestnikom le pravičen in enakomern davek, zato stavi g. Pfajfer in tovariši predlog: Visoka zbornica

nimam kruha“. — Lica ji gorijo, roke se ji tresejo, in tako ona nadaljuje svoje delo.

Pozno v noč je že bilo, ko se Cecilija vrača po mrzlih, sè snegom pokritih ulicah proti domu. Tesna, mrzla, temna sobica bilo je njeno stanovanje. Sleče se in stisne se v posteljo, toda svoje večerne molitve nocoj ni mogla opraviti. Ali mar ni bil deset-dolarski bankovec, kateri je stal med njo in njenim Stvarnikom?

Deset dolarjev! Leta in leta že ni imela Cecilija toliko denarja skupaj. Po noči je večkrat kviško poskočila, na pol v spanji, na pol zbujena. Zdelo se ji je, kakor da se ji tatje bližajo, da ji hočejo vkrasti njen zaklad. Dolga, nemirna strašna noč je bila to! Komaj posijejo prvi žarki jutranje svetlobe skozi malo oknice, že je bila deklica po koncu. Kako je bila zmučena! kako jo je glava bolela! „Ne ne!“ zakliče, „tega ne morem prenašati. Nikakor nočem imeti več tatvine na svoji vesti! Rajši bom hodila od hiše do hiše in si kruha prosila in na javnem trgu na trdi

naj sklene: C. kr. vlada se pozove, da naj skrbi zato, da se avtentično določi vsakoletna cena vseh reči (faktorjev), po katerih je mogoče enakomerno preračunati gruntne prihodke, ali da naj napravi postavni predlog, pa pošlje v odobrenje deželnim odborom in kmetijskim družbam ter odobrenega predloži državnemu zboru.

Kaj je novega po širokem svetu?

Trodržavna zveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo se je ponovila. Videti je, da jej hoče pomagoma pristopiti tudi Anglija.

V deželno razstavo v **Prago**, ki je res velikanska, pride okoli 16. avgusta mnogo Rusov.

V **Franciji** precej pojema navdušenje za Rusijo.

Rusija zatira Poljake, kolikor more; zadnji čas jih skuša odpraviti iz vseh vradniških služeb. Ta država bi rada vse porusila in popravošlavlila (potegnila rada vse v razkolno rusko cerkev), kar je v enem kraju krivično, tudi na Ruskem; ne more biti pravično.

Nemški mladi **cesar** jako rad potuje. Sedaj se na Angleškem jako dobro zabava.

Parnel, bivši vodja katoliških Ircev je zgubil po svojem nespodobnem življenju vso veljavo, ali Irce imajo dovolj družih mož, ki bodo zagovarjali njih svete pravice.

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. — Danes se sklenejo šole, gimnazijska in obe ljudski, s sv. mašo ob 8. uri. Vspen je sploh dober. Na gimnaziji je med 207 dijakih 21 odličnjakov, prvi red jih ima

139, ponavljali po počitnicah bodo 21, drugi red jih je ušlo 22, tretji pa 2. Splošen vspeh je torej res dober.

Ustmeno maturo je delalo od 2.—4. julija izmed 23 osmošolcev 18. Izmed teh so jo prestali 4 z odliko, 7 z dobrim vspehom, 5 mora ponavljati iz enega predmeta čez dva meseca, dva pa sta pala za celo leto.

Pri tej priliki ne smem pozabiti bližnje šole dekliške v Šmihelu. Vre šolske sestre ne podučujejo namreč samo gluhonemih, ampak imajo tudi dekliško in notranjo večrazredno šolo. V zadnje, žal, je pač manj učenk kakor bi zaslužila izvrstno vodjena šola. Prepričali smo se o tem 28. junija in 5. julija. Naj Vam o tej reči nekoliko povem.

V notranjej šoli podučujejo blage šolske sestre v predmetih, kakor se to sploh godi v podobnih dekliških zavodih n. pr. v slovenskem, nemškem jeziku, ročnih delih itd. zlasti pa imajo za razvedrilo in poduk večkrat tudi mične domače predstave — slovenske in nemške. Navadno ne vabijo tujcev. Zadnjič vendar so povabile nekatere odličnejše osebe. 28. junija in na izrečno prošnjo 5. julija. Dekleta so se odlikovala v slovenskej igrici (Ribničan, Tržičan in Pivčan) ter v nemškem (Rešena sužinja) tako, da smo se vsi čudili. Zlasti so kazale deklice v zadnje dolge predstavi, da se ne uče le mehanično, marveč, da čutijo, kar govoré, kajti ni ga bilo akorej suhega očesa, ko je pela, govorila ujeta, „mala grofica“ pred Zamorsko kraljico, ki je sramotila Mater božjo ter zahtevala naj se jej deklica odpové Take igre res bistrijo um in blažijo srce.

klopi spavala, kokor to. Precej bom nesla denar zopet nazaj, kjer sem ga vzela. Kakor se hude sanje iz glave izbijajo, tako bom skušala pozabiti na to strašno noč.

Ogrne se z veliko ruto čez pleča in teče proti hiši, naravnost v sobo, kjer je delala. Izmed ostalih šivilij še nobena ni bila prišla. Še je ležalo tu krilo Leonorino. Brž vtakne Cecilija bankovec spet v žep k vezanemu robcu, kjer ga je bila prejšnji večer vzela. Potem pa vzdihne globoko globoko. Bilo ji je, kakor bi se bil odvalil težak kamen od njenega srca. „Zdaj bom spet prosto dihala“, pravi. „O Oče nebeški! Zdaj še le razumem, kaj sem te tolikokrat prosila, ko sem molila: Ne vpelji nas v skušnjavo!“ —

Deset let je preteklo. Uboga šivilja postala je med tem imenitna gospa. Cecilija se je dobro omožila, dobila je zvestega moža, dospela je do sreče, do bogastva.

Necega dne sedi pri peči in se greje. „Kar ne morem vedeti, kam da je izginil ta denar“,

veli svojemu možu. Davi sem ga pustila na mizi pri svojem delu, to vem za gotovo. Otroci ga niso nikamor zanesli, saj jih še notri ni bilo.“

„Jaz pa vem, ljuba mati! kam je izginil“, oglasi se mali Lojzek, ljubeznjiv, osemletni deček. „Nista li bila dva bankovca?“

„Se vé da sta bila, ali kaj veš ti o tem?“

„Videl sem, kako je Polona gori v svoji sobi nekaj vtaknila pod pleteničico, v kateri ima svoje šivanje. Bil sem radoveden, pa sem počakal, da je spet odšla. In tam sem našel dva bankovca skupaj zavita, enega za pet in drugega za dva dolarja.“

„Motiš se, dete moje!“ ga krepko zavrne oče. „Polona je tako poštena, da ga na svetu nima para.“

„To je sicer resnica“, odgovori njegova soproga; „ali dragi moj!“ nadaljuje z zamolklim pa resnim glasom, „ako je tudi najbolj poštena stvar božja pod solncem, vendar more priti trenotek, huda skušnjava in . . .“

(Konec prihodnjšč.)

Slovenski prizor je provzročil dovolj smeha, žive podobe kakor sv. Alojzij v slavi itd. so nam obujale rajsko čutila. Slednjič nas je prav mило presenetila še učenka, ki je v lepej slovenščini z zgovorno besedo voščila v imenu samostana srečo za god mil. g. proštu Petru Urhu. Bog blagoslovi delovanje vnetih šolskih sester, ter jim daj mnogo učenk — gluhonemih in zdravih!

Letina nam obeta slabo. Ozimina je slaba; rž je pozebla, pšenico pa tare rja. Huda ura nas plaši pogostoma, pa tudi škodo nam je uže prizadela; v tržkej gori namreč je 12. tega meseca velik del pobila toča. Sicer pa je trta bogato obložena z grozdem. Bog ga obvari ter pripelji do popolne zoritve.

Iz Stopič. Imam Vam danes le žalostne reči poročati. Pretečeni mesec bila sta dva požara tukaj. Prvi je bil na Hribu, kjer je pogorelo par zidanic in par hramov. Škoda ni bila ravno velika. Zažgali so baje otroci.

Dné 26. junija bil je pa ogenj večji in sicer v Gabriji, kjer je petim gospodarjem: Fr. Lužarju, J. Hrovatiku, Fr. Kramarčiču, A. Umek in Hel. Zebnik vse poslopje zgorelo; tudi nekaj drobnice in prašičev. Fr. Kramarčiču zgorel je celó dveletni otrok. Škoda je velika, posebno zato, ker ljudstvo ni premožno, a pogorelci, ki so bili le za male svote zavarovani, si ne bodo z lahka opomogli. Tudi tu se pripoveduje, da so ogenj zanetili otroci, igraje se z žveplenkami. Ne morem si kaj, da bi pri tej priliki ne opozoril starišev, da naj bolj pazijo na svoje otroke. Stariši! mar ste že pozabili, kakšno dolžnost imate do svojih otrok? Vzgojajte jih v strahu božjem, imejte jih vedno pred očmi in če slednje ni vselej mogoče, dajte jim dela, da se ga že v mladosti privadijo in da ne bodo postopači ter vam tako-le v škodo. Če družega nimate, zmešajte jim fižol in bob in zbirajo naj ga; tako jih bote tudi navadili ubogljivosti.

Še to Vam imam poročati, da je v nedeljo dné 5. t. m. zvečer v Dolžu v cerkev treščilo, ravno ko je cerkvenik „Zdrava Marija“ zvonil. V cerkvi je napravila mnogo škode in če bi ne bilo toliko dežja, bi znabiti še cerkev jela goreti, ker je neki tram še zjutraj telel, ko so cerkev preiskali. Tudi cerkvenik bi mrtev obležal, ako ne bi pritekli vaščani, ki so videli, ko je strela udarila v cerkev ter našli tam cerkvenika v nezavesti in zeló opečenega. Dolgo bo moral ležati prej ko ozdravi.

Iz Šent-Jernej. — V nedeljo dné 28. junija počastil nas je s svojim pohodom vrli „Dol. Sokol“ z meščansko godbo in obilo gostov iz Novega Mesta, Kostanjevice, Krškega in drugih bližnjih ter daljnih krajev. Uže vest o nameravanem izletu nas je razveselila, še bolj pa dan 28. ju-

nija, ko smo imeli priliko občevati z vrlimi „Sokol“, čuti lepoubrano petje in godbo, dopala nam je povsem telovadba, bodisi proste vaje, kakor tudi vaje na drogu in bradli; dosti smehú vzbudila je igrice: „Ponesrečena glavna skušnja“.

Sprejeli smo dol. „Sokola“ kolikor je za naše razmere možno na dostojen način; gospica Majzeljeva pozdravila ga je s primernim govorom ter mu podarila krasen šopek, iz nekaterih hiš pa so naše gospice usipale šopke na došle „Sokole“. Pri slavaloku sprejel je došle goste tudi občinski odbor in gasilno društvo. Korakali smo z godbo na čelu po vsem Šent Jerneji in se slednjič ustavili pri g. Zagorcu, kjer se je veselica vršila, kakor preje omenjeno. Vse se je vršilo v lepem redu in navdušenem veselji; omeniti pa moramo, da na nas ni napravilo dober utis še vedno nemško zapovedovanje šentjernejskega gasilnega društva, katero je sicer vrlo, toda zapovedovanje bi naj bilo slovensko, kakor se je tudi v Novem Mestu uvelo brez vsakih težav.

Iz Šmarjete. — Dné 25. junija t. l. vršila se je tu slovesna obletnica po bivšem tukajšnjem nadučitelju gospodu Ivanu Kaligerju in odkritje njemu postavljenega nagrobnega spomenika in železne ograje. Prvega omislila sta pokojnikova sina gg. stotnik Alojzij in poštni uradnik Karol, železno ograjo pa p. t. učiteljstvo krškega okraja s pomočjo nekaterih pokojnikovih prijateljev. Darovali so v ta namen: Gdč. Marija Kaliger iz Šmarjete, grajščina v Klevevži, nadučitelj F. L. v Š. po 5 gld., neimenovana 4 gld., preč. g. Jarnej Zupanec v Polšniku, gospa Ana Kaliger iz Šmarjete, g. Karol Kunc iz Rudolfovega, slav. šolsko voditeljstvo Krško, slav. šol. voditeljstvo Št. Rupert po 3 gld., slav. šol. voditeljstvo St. Jarnej 2 gld. 60 kr., sl. šol. voditeljstvo Radeče 2 gld. 50 kr., preč. g. Josip Mensinger iz Šmarjete, g. Anton Volčič iz Šmarjete, g. Josip Perger iz Šmarjete, gospica Marija Clarici iz Rudolfovega, sl. šol. voditeljstvo Trebelno, sl. krajni šol. svet Šmarjeta, gospa Matilda Čudovan iz Gor. Vasi, preč. g. Ivan Železnikar iz Št. Vida po 2 gld., slav. šol. voditeljstvo Mokronog, slav. šol. voditeljstvo Leskovec, sl. ravnateljstvo mešč. šole v Krškem po 1 gld. 50 kr., sl. šol. voditeljstvo Boštanj 1 gld. 20 kr., preč. g. Alojzij Bobek iz Godoviča, preč. gosp. Ivan Plevanič iz Boštanja, neimenovana, slav. šol. voditeljstva: Tržiše, Vel. Dolina, Bela Cerkev, Cerklje, Kostanjevica, Toplice-Soteska, g. Anton Vajs iz Šmarjete, g. Ignacij Kržan iz Klevevža, g. Josip Zalokar iz Vinice po 1 gld., slav. šol. voditeljstvo Bučka 56 kr., slav. šol. voditeljstva: Bransko, Raka, Stopiče po 50 kr., slav. šol. voditeljstvo Sv. Križ 1 gld. 50 kr., kolekta p. t. učiteljstva v Šmarjeti zbranega 17 gld. 3 kr., skupaj 93 gld. 39 kr.

Prečastito cerkveno predstojništvo izvolilo je brezplačno prepustiti prostor na pokopališču; gospa Marija Karlovšek iz Smarjete pa je brezplačno pripeljati dala ograjo iz Fužin pri Žužembergu. Ograja sama je stala na Fužini odstevši 2 odst. 98 gld. 59 kr., kamnoseško delo 7 gld., dné 3. junija t. l. en voz na Fužine 5 gld., postavljanje ograje 90 kr., ključavničarsko delo 50 kr. Skupaj 111 gld. 99 kr. pokaže se toraj primanjkljaj 18 gld. 60 kr., katerega je izvolila gospica Eliza Kaliger iz Smarjete poravnati.

Slovesnost sama se je vršila dokaj lepo, do 30 gospodičin tovarišic in gospodov tovarišev, sorodnikov in prijateljev se je zbralo na gomili prerano umrlega. Po sv. mašah zadušnicah ste se po ginljivem govoru blagorodnega gosp. c. kr. okrajnega šolskega nazornika Frana Gabrškega zapeli na grobu žalostinki pokojnikovi gg. tovariši. Pri skupnem obedu se seveda ni manjkalo raznih nagovorov in napitnic. Le premalo časa trajal je kolegijalni shod. Smelo trdim, da bo de p. t. udeležencem ta dan v dobrem spominu ostal. Bodi tem potom vsem p. t. blagim darovateljem in udeležencem iskrena zahvala izrečena. Bog povrni stotero!

Viljem Gebauer.

Z Dolenjskega blizo. Kolpe. Vselej me groza obide, kadar berem kak dopis iz Amerike. Tukaj v naši vasi je 29 številc, od teh je sedem gospodarjev v Ameriki. Res je, da so večinoma vsi dobri gospodarji. Veliko denarja so že domu poslali; ali kaj pomaga vse to, ker doma njih žene ne varčujejo — potratno živé, in še zraven dolg delajo. Kaj pa je ž njih otroci? Namesto da bi otroke doma učile, kakor Bog zapoveduje, delajo drugače. Ako ni denarja, da bi popoldné v krčmi sedele, se pa doma zberó in take govoré, da človeka groza obide, ako slučajno na tak pogovor naleti — in to vse poleg nedolžnih otrok; kar nič se ne ozirajo, kedo da jih sliši.

Gorjé takošnim materam, ki svoje lastne otroke pohujšajo. Ali ne veste, da bote morale same od svojih otrok odgovor dajati? Gorjé pa tudi vam možje, ako vam Bog zdravje in srečo dá, da se v svojo milo domovino povrnate, ker bote našli doma otroke vse sprijene, in pa nekatere še pomnožene. Vsega tega ste možje sami krivi, ker preveč denarja pošiljate. Ali ne veste, da ste sami doma gospodarili, brez da bi vam bil kedo kaj pomagal; kar ste z zemljišča dobili, s tem ste morali vse poravnati, davek plačevati in otroke preskrbeti. Zdaj pa žene doma delajo drugače. Otrók ne učé varčnosti, kar proč mečejo ponošeno obleko, pa hajdi v prodajalnico po drugo. Saj mi mož služi vsaki dan 5 gld. — ni sila, da bi česar stradali. Ako dobi taka sprijena žena po dve do tri sto goldinarjev, kaj ji je to? ne more izhajati. Ne smem trditi, da so vse žene

jednake, nekaterim moram vsó čast dati, so prav varčne ali redke. Res je tudi, da se nekoliko denarja več potroši za gospodarska dela, ker ni mož doma, ali vendar bi se dalo vse to z manjšo svoto poravnati. Torej možje, ostro tirjajte od svojih žená, da se vaši otroci izgojujejo, kakor Bog zapoveduje, in da se z vašim denarjem gospodari pametno.

Iz Št. Lamperta. — Preljube „Dol. Novice“, prosim sprejmite današni dopis, da svet zvé kako lepo in krasno slovesnost smo obhajali tukaj pri nas v Št. Lampertu 5. dan meseca julija v praznik prevzvišenih blagovestnikov Ss. Cirila in Metoda. Povabljeni so bili zagorski „Sokoli“ in zagorske pevke. Prišli so vrli sokolci v Št. Lampert ob pol deseti uri s svojo prekrasno zastavo. Šent Lampertska dekleta so jim šle v pečah naproti z gospodom župnikom, ki so jih prav lepo sprejeli. Ob 10. uri so imeli preč. gospod župnik primerni cerkveni govor od blagovestnikov ss. Cirila in Metoda, po pridigi pa cerkveno darovanje in potem veliko sv. mašo, pri katerej so zagorske pevke prav lepo pele. Pri g. Ivanu Vertačniku so imeli opoludne kosilo „Sokoli“ in pevke; ob treh popoludne imeli so lepo hvalevredno telovadbo. Vsi so se dali z vso še okoli stoječo množico fotografirati za spominek.

Omenim naj še, da so naš prečast. gospod župnik samo še le štiri leta v naši župniji pa so vže veliko dobrega storili.

(Dopis smo morali nekoliko okrajšati ker nam pomanjkuje prostora. Vredn.)

Domače vesti.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) v Novem Mestu je imela, dné 13. t. m. svoj občni zbor. Iz poročila načelnštva smo povzeli, da ima podružnica 115 članov in sicer 16 ustanovnikov, 67 letnikov in 32 podpornikov, da je glavni družbi v Ljubljani poslala v preteklem društvenem letu deloma letnine, deloma prostovoljnih doneskov skupni znesek: 126 gld. 59 kr. — Občni zbor je izrekel vsim rodoljubom, ki so kaj darovali tej družbi, v prvej vrsti vrlim gostom v Brunarjevi gostilni, toplo zahvalo. Zastopnikoma pri glavni letošnji skupščini sta izvoljena gg. dr. Marinko in prof. Šega. Poprejšnji odbor je bil z vsklikom zopet izvoljen in sicer načelnikom g. dr. Josip Marinko, tajnikom g. Otmar Skale in blagajnikom g. Janez Krajec. — Želimo podružnici mnogo vspeha!

(V občini Draga) pri Višnji Gori so bili 5. t. m. izvoljeni: veleposestnik Matija Stepec iz Drage zopet za občinskega predstojnika, posestnika Josip Spendal iz Drage in Ivan Zajec iz Polja za svetovalca.

(„Dolenjski Sokol“) je izvolil pri svojem izvanrednem občnem zboru, dné 27. junija, mesto odšlega večletnega, zaslužnega staroste g. dr. Fr. Rosine, ki je odšel v Celje, Jan. Krajca. Baš te dni odhaja iz Novega Mesta tudi marljivi član „Sokola“ in drugih narodnih društev g. Karol Pleiweis, notarski koncipijent, kateri se preseli v Ljubljano.

(Za III. letno zasedanje porotnih razprav v Rudolfovem), ki se začne 3. avgusta t. l., izžrebani so nasledni gg. glavni porotniki: Brogar Ig., hišni pos. in trgovec iz Vidma; Šušteršič Fr., pos. iz Birčne Vasi; Vardjan Fr., pos. iz Črnomlja; Levičar Jos., pos. iz Gunt; Majzelj Fr., pos. iz Bele Cerkev; Bevc Jos., pos. iz Kij; Juvančič Fr., pos. iz Radeč; Tomažin Mat., pos. iz Smlednika; Vidmar Fr., pos. iz Dolenje Vasi; Dolar Fer., grajščak iz Kota; Dular Fr., pos. iz Jurke Vasi; Hude Jos., pos. iz Mirne Peči; Jakša Štefan pos. iz Terbiža; Poglajen Andr., pos. iz Vel. Rigelja; Novšak Fr., pos. iz Loga; Zaplatar Fr., pos. iz Šent-Helene; Moravec Fr., pos. iz Velike Loke; Majzel Ant., pos. iz Šent-Jerneja; dr. Mencinger Jan., adv. iz Krškega; Hartmann Jos., trg. iz Velikih Lašč; Bajuk Jurij, pos. iz Božakovega; Jerman Mat., pos. iz Velikega Slatneka; Pezdirc Marko, pos. iz Metlike; Rumpret Jan. pos. iz Krškega; Miklavčič Ant., pos. iz Loke; Rostohar Vin., pos. iz Gornje Pijske; Dular Jan., pos. iz Rodne; Wintar Fr., pos. iz Hrušovca; Puhek Jan., pos. iz Črnomlja; Stermolé Jan., pos. iz Hudega; Ogulin Mat., pos. iz Vertača; Merkuš Jos., pos. iz Mihovca; Žagar Jos., pos. iz Birčne Vasi; Šiško Mar., pos. iz Zalohe; Šmajdek Fr., pos. iz Petan; Lesar Jan., pos. iz Sela pri Ratežu. — Nadomestni porotniki: Mechora Eman., gost. v Novem Mestu; Stine Ant., pos. iz Šent-Mihela; Jarc Ant., trg. v Novem Mestu; Nimrod Nest., pos. v Novem Mestu; Mikolič Jak., trg. v Novem Mestu; Krajec Jan., tiskar v Novem Mestu; Znanec Jan., pos. iz Šent-Mihela; Pauser Adolf, trg. v Novem Mestu; Poljanec Jan., c. kr. gimn. prof. v Novem Mestu.

(Iz Kostanjevice) se nam poroča: 5. julija smo imeli volitev župana; izvoljen je bil soglasno dosedajni gospod župan Otmar Sever, c. kr. nadporočnik v pokoju. Ker je gospod Sever vže v tretje za župana izvoljen in to zdaj z vsemi glasovi razven njegovega, je dokaza dovolj, da je poštenjak in da mu ljudstvo zaupa. Bog ga živi!

(Bralno društvo v Kostanjevici) priredi dné 19. t. m. popoldne veselico s petjem in godbo. Iz prijaznosti sodelujejo gg. pevci iz Brežic in iz Krškega. Vspored: I. Ob 4. uri popoldne skupni odhod iz bralnega društva z godbo na čelu „na Žago“. II. Veselica „na Žagi“.

III. Na večer povratek v mesto, kjer se prične na vrtu gostilne Bučarjeve in v društvenih prostorih prosta zabava. — Vspored veselice „na Žagi“.

1. D. Jenko: „Naprej“, svira meščanska godba. —
2. Nedved: „Zvezna“, poje zbor. —
3. Kocjančič: „Oblaček“, poje zbor. —
4. Kocjančič: „Venček slovenskih pesmi“, svira meščanska godba. —
5. G. Ipavic: „Danici“, poje zbor. —
6. Hajdrih: „Morje adrijansko“, poje zbor. —
7. „Šumi Marica“, svira meščanska godba. —
8. Nedved: „Pozdravljam te“, poje zbor. —
9. B. Ipavic: „Slovenec sem“, poje zbor. —
10. Parma: „Potpourri slov. pesmi“, svira meščanska godba. —
11. G. Ipavic: „Mrak“, poje kvartet. —
12. B. Ipavic: „Bodi zdrava domovina“, poje zbor. —
13. Zajc: „V boj“, poje zbor. —

K obilni vdeležbi vabi najljubdeje

ODBOR.

(Živinski semnji) so v Trebanskem sodnem okraji zopet dovoljeni, ker se tam kužna bolezen v gobci in parkljih ne razširja, prepovedani so pa še v ostalih sodnih okrajih novomeškega okrajnega glavarstva.

(Ogenj.) Iz Cerkelj na Dolenjskem se nam poroča: V soboto 4. julija ob 11. uri zvečer zvona žalostni glas naznani ogenj; vsa vas je po koncu. Jednemu gospodarju so pogorela vsa poslopja, drugemu vezani kozolec, tretjemu polovica stana. Cerklje, 51 številn broječa vas, je bila v veliki nevarnosti, pa pogumni ljudje so udušili divji ogenj. V teku jednega leta je ta že peti ogenj v občini, in vendar še danes nimamo potrebnega gasilnega orodja. Občina cerkljanska šteje 22 vasi in nad 5000 duš, ceste so dobre in ravne, vode je mnogo, poslopja so večinoma s slamo krita: vse to priporoča in sili, da se proti ognju oskrbimo z dobrimi brizgalnicami. Naše ljudstvo je dobro in pridno, a malo je mož, ki bi mu hoteli pomagati z dobrim vzgledom in primernim poukom, zato pa zastajamo.

„Slov.“

(Posojilnica v Črnomlju) registrirana zadruga z neomejeno zavezo imela je v 1. polletji dohodkov 54.611 gld. 98 kr.; izdatkov 57.380 gld. 40 kr.; tedaj skupnega prometa 111.992 gld. 38 kr. — V tem polletji je došlo hranilnih vlog 30.847 gld. 39 kr.; vzdignilo se jih je 19.670 gld. 83 kr.; ostane 11.176 gld. 56 kr. In od prej je hranilnih vlog 100.715 gld. 28 kr.; stanje hranilnih vlog 30. junija 1891 je 111.891 gld. 84 kr. Tega polleta se je izposodilo 23.829 gld. 54 kr.; vrnenega pa je bilo 15.731 gld. 01 kr.; ostane izposojenega 8.198 gld. 03 kr. K temu prejšnja izposojila 101.266 gld. 90 kr.; izposojenega je koncem junija 1891 109.465 gld. 43 kr.

(Slavnost odkritja spomeniške plošče) po ranjcem dr. Janezu Bleiweisu vitezu Trstenškemu, očetu slovenskega naroda, vršila se

je v nedeljo v Ljubljani na jako lep način. Spomeniška plošča vzdana je v hiši na Glavnem trgu, v kateri je blagi pokojnik umrl. Udeležilo se je te slavnosti več društev s zastavami in obila množica občinstva. Slavnostni govor imel je g. Luka Svetec. Ob 2. uri popoldne bil je skupni obed in zvečer veselica v Čitalnici.

(Letošnja občna skupščina) družbe ss. Cirila in Metoda bode 23. t. m. v Kamniku. Upamo, da se bode vdeležilo obilo izobraženih Slovencev zborovanja te prekornostne in potrebne družbe.

(Posebni vlak) na sv. Višarje in k Mariji pomagaj, priredi se za Dolenjce in Štajerce v saboto dne 18. julija po jako znizani ceni in ugodno vožnjo. Vlak odhaja n. pr. iz Brežic ob 6. uri 39 minut zjutraj. Cena III. raz. 4 gld. 20 kr., II. razred 7 gld. — Iz Krškega ob 6. uri 57 zjut. Cena III. razred 4 gld., II. razred 6 gld. 70 kr. Iz Sevnice ob 7. uri 25 minut zjut. Cena III. razred 3 gld. 50 kr., II. razred 5 gld. 90 kr. Iz Ormoža ob 4. uri 50 minut zjut. Cena III. razred 6 gld., II. 9 gld. 60 kr. Iz Ptuja ob 5. uri 28 minut zjut. Cena III. razred 5 gld. 40 kr., II. razred 8. gld. 80 kr. Iz Pragarskega ob 6. uri 3. minuti zjut. Cena III. razred 5 gld., II. 8 gld. 10 kr. Iz Celja ob 7. uri 42 minut zjut. Cena III. razred 3 gld. 80 kr., II. razred 6 gld. 30 kr. Iz Zidanega Mosta, kjer se vlaki združijo, ob 8. uri 28 minut dopol. Cena III. razred 3 gld. 10 kr., II. razred 5 gld. 30 kr. Iz Litije ob 9. uri 28 minut dopol. Cena III. razred 2 gld. 40 kr., II. razred 4 gld. 20 kr. Iz Ljubljane ob 10 uri 42 minut dopol. Cena III. razred 1 gld. 45 kr., II. razred 2 gld. 90 kr. Prihod v Trbiž ob 1. uri 50 minut popol. Potniki vsprejemajo se na vseh vmes ležečih postajah. Cena je za vožnjo tje in nazaj, vožnja nazaj v 14. dneh, z dvakratnim izstopom. Kdor želi še Trst obiskati, plača iz Ljubljane v Trst in nazaj na podlagi višarske karte samo 3 gld. 55 kr. še posebej. — V Novem Mestu prodaja vožne karte g. Božidar Salloker, trgovec. Kdor si jih pa več pred preskrbeti ne more, bo pri vlaku za enako ceno vsprejet. — Vse uljudno vabi potovalni odbor v Ljubljani, Marijni trg št. 1 pri Josip Pavlinu.

(„Slovenska kuharica“) ali navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila. Spisala in na svetlo dala Magdalena Pleiweis. III. natis. Velja 1 gld. 50 kr., vezana 1 gld. 80 kr. — Ta kuharska knjiga je po vseh slovenskih krajih dokaj razširjena in je povsod zelo priljubljena. „Kuharica“ je po vseh mestih, kakor po deželi praktična pomoč v vsaki hiši. Bogata vsebina „Slovenske Kuharice“ dá navod k pripravljanju za navadna in imenitna jedila. Dobiva se v „Katališki Bukvarni“ v Ljubljani, in po drugih bukvarnah.

Listnica uredništva.

G. J. S. v Radečah: Če je Vaš „fant“ res tako „fest“, bode vže dobil službo — bodite brez skrbi! Ženili pa doslej še nismo nikogar, pa tudi dalje ne mislimo še poprijeti se te obrti je prenevarna! — Gosp. ? iz P. pri Litiji in gosp. Š . . . r. Prihodnjič.

V mesecu juniju v Novo Mesto vračujoča se pisma:

Maria Korošec, Gradec — Joz. Cimermančič, N. Am. Manistec — Janez Belle, N. Am. Chicago — Savinschegg (2) prazen kuvert — Valentin Draschler, Pakrac — Ant. Seger, San Francisco (rec.) — Franz Vilchelm, Wien — Karl Gazwoda, Columbus — Tomaž Brinskole, San Francisco — Janko Grašek, Buje — Ursula Mauser, Semič — Anton Scholz, Wien — Miko Sajatovič, Badovinac — Maria Skarbina, Brege Nr. 4 Papež Frank, Chicago Ill. (rec.) — Andrej Bovetrl, Karlovec — Janez Lavrančič, Karlovec — Jozef Počervina, Dobrava Croat. — Jure Spoje, Risana Dalm. Anna Srebernak, Graz — Franc Podobnik, St. Rochus (rec.) — Janez Zagore, Topusko (rec.) — Ursula Hartel, Sissek & Agram (rec.) — Franc Hude, Ljubljana Alios Purlič, Valpo — Bašel, Seisenberg — Johann Hervol, (2) N. A. Cleveland — Johann Tomic, N. A. Springfield — Belc, N. A. Chicago — Bez. Gericht, Krasinci.

Loterijske srečke.

Trst	27. junija	50	68	86	70	85
Gradec	4. julija	1	16	2	76	23
Trst	11. „	70	62	28	59	19

Darovi za hišo „katol. družbe rokodel. pomočnikov“ v Rudolfovem.

Gg.: A. Krčon 2 gld.; J. Kastelic 1 gld.; J. Golob 2 gld.; mil. g. prošt F. Doygon 10 gld.; J. Pintar 1 gld.; J. Novak 2 gld.; gospa Slanc 12 gld.; gg. Mogolič 1 gld. 50 kr.; Fr. Pintar 2 gld.; prof. Janežič 5 gld.; A. Jarc 5 gld.; neimenovan duhoven 2 gld.; župan Kulavic 5 gld.; Leimüller 3 gld.; prof. Domeniller 5 gld.; K. H. 10 gld.; dr. Vavpotič 2 gld. 50 kr.; različni dobrotniki 12 gld. 20 kr.

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti naše nepozabljive sestre, oziroma matere, gospé

Ane Tomažič,

c. kr. pismonoše vdova,

izreka vsem sorodnikom prijateljem in znanem, posebno pa še milosrčnemu zavodu „Hiralnica pri sv. Jožefa“ v Ljubljani, visokočastitej gospej prednici in častitim sestram, katere so ji tako ljubeznjivo v mučni bolezni s tolažbo in postrežbo v pomoč bile, v svojem imenu vseh žalujočih zaostalib najsrčnejšo in toplo zahvalo.

Franciška Wepustek,

(145)

posestnica v Novem Mestu, — sestra.

6 voz gnojne prsti (humus)

in velika množina ubitega strešnika, za zidanje za porabiti, je dobiti pri Vinko Bučarju, glavni trg št. 84.

ZAHVALA.

Za milo sočutje med dolgo boleznijo in za obilno spremstvo pri pogrebu moje drage, nepozabljive soproge, gospe

Marije Kenda, roj. Magaj,

izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, — blagorodnemu g. Fr. Štajerju c. kr. notarju in g. Fr. Piberniku, trgovcu za podarjena venca, gg. učiteljem, gospej Sturmovi in drugim gospodičinam za gniljivo petje v cerkvi in na grobu najtoplejšo zahvalo.

Suhor, dne 28. junija 1891

Franc Kenda,
učitelj.

(134)

Naznanilo.

Županstvo v Veliki Loki daje na splošno znanje, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Rudolfovem z odlokom z dne 13. t. m., 10119 živinski semenj v Veliki Loki dne 25. t. m. dovolilo.

Županstvo v Veliki Loki

(144) dne 14. julija 1891.

V čevljarsko obrt (14)

takoj sprejemem nčenca, ki je pošten in lepega vedenja
Franjo Picelj,

čevljarski mojster v Novem Mestu h. št. 171.

Vino na prodaj

50 vedrov leta 1887, 40 vedrov leta 1888, 90 vedrov leta 1890 Izvstno, garantirano naravno vino proda **Anton Zupančič v Stravberku**, pošta Sv. Peter pri Novem Mestu vsak letnik skupno. (140—1)

V Bajnofu pri Novem Mestu
je (130)

izvstno staro vino,

kakor tudi prav stara črnina ter dobro novo vino, v vsaki množini in prav po nizki ceni na prodaj.

Hiša z njivo

na Veliki Cikavi je iz proste roke na prodaj. Več se izvé pri Neži Turk v Novem Mestu zraven kapiteljna hiš. št. 152. (124—2)

Nekdo prevzame službo

organista in cerkvenika,

zmožen je figuralnega in koralnega petja z sopran-glasom. Oženjen ter ima svoje pevce in svoje cerkvene pomočnike. Ne ozira se na bogato službo, le na prsto stanovanje, ker je ob enem tudi izučeni izdelovalec orgelj. Več o tem se zvé pri uredništvu „Dolenjskih Novic“. (133—2)

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

ZBIRKA**domačih zdravil,**

kakor jih rabi

slovenski narod. (139—1)

S poljudnim opisom

človeškega telesa.

Drugi natis.

Dobiti je v Celji pri založniku Drag. Hribarju Cena 40 kr., s pošto 45 kr. — Na prodaj je tudi v „Katoliški bukvarni“, J. Giontini ju in M. Gerberju v Ljubljani.

Prekupci dobijo popust.

Kovačnica v Kandiji,

hiš. št. 36 (pri Plantanu), z izvrstnim orodjem se dá na več let v najem. Več pové lastnica

(134—2)

Marija Plantan.

Na prodaj

je hiša na glavnem trgu v Novem Mestu v prav dobrem stanju, s šestimi sobami, prostornim dvoriščem velikim magazinom in vrtem, pripravna za vsako kupčijo, posebno še za usnarijo. se takoj pod pogodnimi pogoji iz proste roke proda. Pri hiši je tudi 12 oratlov njiv, katere se s hišo vred, ali pa posebej prodajo. Več se izvé pri vredništvu „Dol. Nov“ in pri g. Fr. Kastelcu v Kandiji. (138—1)

Službo išče

v kakoj prodajalnici na deželi, mlada poštena gospodičina. Več pové vredništvo.

Več hektolitrov dobre slivovke

se proda več vkup ali pa tudi na drobno, liter po 70 kr. v grajščini Kot pri Mirni: (143—1)

Na prodaj

(137—1)

je lepo posestvo v Podborštu pri Mirni Peči, obstoječe: hiša št. 9, v dobrem stanju z opeko krita, ima pet sob, tri kleti, kaščo in mesnico, pri hiši je hlev za živino, svinjak, pód, kozolec, lep sadni vrt. Pripravna je hiša za gostilnico, mesarijo in tudi za usnarja, ker tik hiše voda teče; pri posestvu je njiv za 50 mernikov posetve, pet travnikov in del hoste. Cena 5250 gld. Proda se iz proste roke.

Prava galica ali kupreni vitrijol,
za škropljenje trt, tudi cement
in gorenjski gips se dobi po nizki
ceni pri

Adolf Pauser-ju

(108—5)

Novomesto.

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.